

Ветрова Н. С.,
здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна
Науковий керівник: Полторак А. С.,
д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри
менеджменту та маркетингу,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВУ СТІЙКІСТЬ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Фінансова стійкість держави, яку також називають «фінансова безпека», є вагомим показником ефективності функціонування будь-якої держави. Наразі відбуваються негативні глобальні процеси, які спричиняють нові загрози, у т.ч. у сфері гарантування фінансової безпеки. Для забезпечення необхідного рівня фінансової безпеки необхідно враховувати як зовнішні, так і внутрішні чинники з метою запобігати загостренню фінансового стану держави.

Особливості забезпечення та оцінки фінансової безпеки держави висвітлено в наступних законодавчо-нормативних документах: розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері» [1], Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України №1277 [5]. В концепції [1] розглядаються наявні проблеми у фінансовій сфері України, пов'язані з фінансовою стійкістю та шляхи її покращення. Різні аспекти чинників впливу на фінансову стійкість держави розглядали у своїх працях І. М. Проць [2], О. І. Барановський [6] тощо.

У сучасних умовах забезпечення необхідного рівня фінансової безпеки держави ускладнено через велику кількість проблем: неоднозначність наслідків глобалізаційних процесів, військові дії на території України тощо. Так, державна стратегія функціонування фінансової системи зіштовхується з проблематикою у блоці гарантування безпечного функціонування.

Поняття фінансової безпеки характеризує стан стійкості, захищеності та стабільності фінансової системи держави, який забезпечується відповідними заходами, політиками та стратегіями. Це означає, що фінансова система потребує необхідних ресурсів з механізмами для запобігання фінансовим кризам, ризикам та зловживанням, а також для ефективного управління фінансовими ресурсами та забезпечення стійкості в умовах нестабільності економіки.

Через глобалізаційні процеси, які впливають на будь-яку систему, потрібно поділити чинники впливу на два вектори, залежно від виникнення загрози на внутрішні та зовнішні чинники. Внутрішні чинники впливають на стан фінансової безпеки з середини системи в умовах прийнятих соціальних, економічних та політичних рішень. Зовнішній спектр залежить від елементів

глобальної економічної системи і зазвичай спричинений глобалізаційними процесами у світі.

Чинники та явища, що входять до внутрішніх, містять: низький рівень розвитку фондового ринку, незадовільний рівень золотовалютних резервів, проблематика впливу фінансових ресурсів за кордон, що призводить до погіршення інвестиційного потенціалу, недосконалість законодавчо-нормативного регулювання у сфері фінансової безпеки країни, незбалансованість державного бюджету, непідконтрольне збільшення державного боргу країни, коливання обміну курсу національної валюти.

Ключовими зовнішніми аспектами впливу на фінансову безпеку країни є: світова економічна криза, високий рівень залежності від експортно-імпоротної діяльності, обмеження доступу суб'єктів фінансової діяльності до міжнародних фінансових ринків, високий рівень залежності держави від зовнішньої кредитної системи. Ключовим аспектом впливу для України є високий ступінь залежності від кредитної системи, що призводить до неконтрольованого поглиблення глобальної фінансової системи. Наразі спостерігається процес збільшення залежності України від міжнародної фінансової допомоги. Отже, фінансова стійкість держави в умовах нестабільності має вагомe значення для функціонування держави не лише всередині країни, а й на міжнародному рівні.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.08.2012 р. № 569-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-p#Text> (дата звернення: 01.03.2024).
2. Проць І. М. Нормативно-правове забезпечення фінансової безпеки в Україні. 2023. 385 с. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/290725> (дата звернення: 01.03.2024).
3. Полторак А. С. Фінансова безпека держави в умовах глобалізації: теорія, методологія та практика. Миколаїв : МНАУ, 2019. URL: <http://surl.li/rclqq> (дата звернення: 01.03.2024).
4. Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій : Закон України від 03.06.1992 р. № 2402-XII : станом на 24 черв. 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-12#Text>
5. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. 2013. №1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13>.
6. Барановський О. І. Специфіка фінансової безпеки в банківській сфері. 2014. №9. С. 17-23. DOI: 336.71:005.934.
7. Полторак А. С. Експрес-аналіз стану фінансової безпеки України. *Економічний форум*. 2019. № 4. С. 212-217.